

Beräkning av älgstammens utveckling

Hällesjö 2007-2011

På uppdrag av SCA har *Svensk Naturförvaltning AB* beräknat älgstammens utveckling i Hällesjö storlicensområde. Målsättningen är att få en bättre bild av älgstammens numerär och sammansättning för att bli kunna ta beslut om framtida mål och lägga grunden för avskjutningen.

Älgobs och jaktstatistik

Förutom flyginventeringar finns flera kompletterande metoder som kan användas till att följa älgstammens årliga utveckling.

En av metoderna är att utnyttja statistik från avskjutningen samt den så kallade *Älgobsen*. I många områden bokför jägarna själva detta sedan flera år, vilket gör att man kan följa stammens utveckling bakåt i tiden och få en uppfattning om den rådande trenden i tillväxten. Detta kan väsentligt underlätta besluten för planeringen av jakten på lokal nivå.

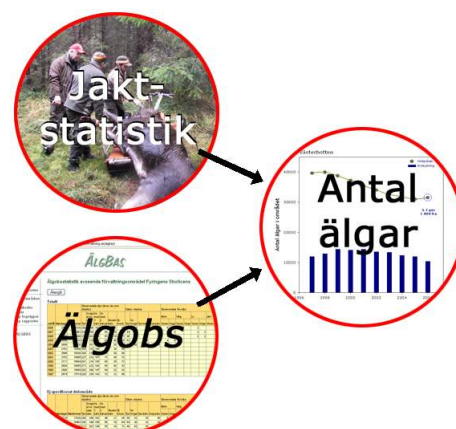
Resultaten för Hällesjö som redovisas kommer från en modellberäkning där man väger ihop uppgifter om hur många älgar av olika kategorier som observeras respektive skjuts. Modellen man använder förutsätter också att det finns data insamlade från en serie av år. Ju fler år desto bättre blir beräkningarna. Analysen av Hällesjö innehåller endast 4 år (en ny analys med 5 års data kan göras efter jakten).

Resultat - Avskjutning

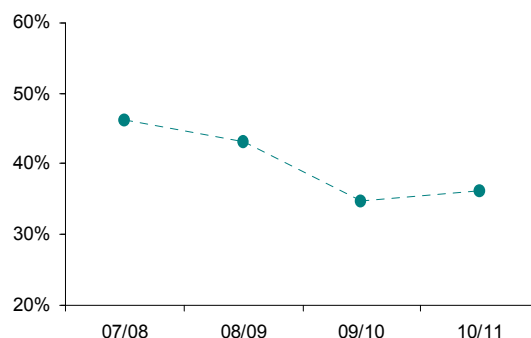
- Det årliga jaktuttaget i Hällesjö under perioden har varit 6-7 älgar/1000ha, vilket är ovanligt högt och avviker från många andra områden i regionen.
- Det har årligen fällts fler kor än tjurar i Hällesjö (figur 1). Andelen tjur i avskjutningen har dessutom minskat. Vid jakten 2010-2011 fälldes ca 35% tjur av vuxna, vilket är ovanligt lågt. Vanligen dominerar tjurarna avskjutningen (50-60%).
- Den höga avskjutningen i kombination med varierat jaktuttag på kor och tjurar mellan år, kan skapa en dynamik i stammens utveckling som ibland är svår att förutse. Älgobsen visar dock tydligt att stammen har varit minskande under flera år (se nästa sida).
- Kalvuttaget i Hällesjö har utgjort drygt 40% av avskjutningen. Möjligen kan man se en tendens till ökat jakttryck under senare år (figur 2). Vanligen är andelen kalvar 40-45% i dessa delar av landet. Förekommer björnpredation som kan påverka jaktuttaget?

Foto: Göran Cederlund

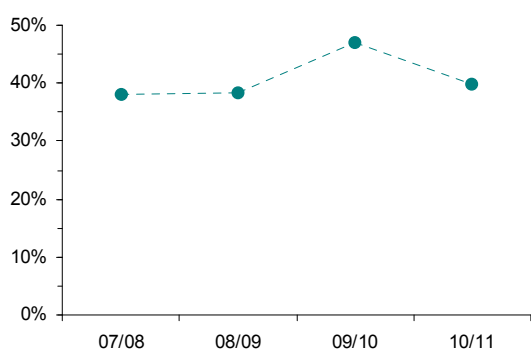

Andel tjurar av vuxna

Figur 1

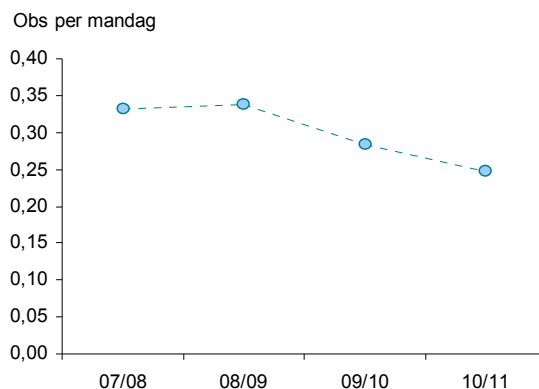
Andel kalvar

Figur 2

Resultat - Älgobs

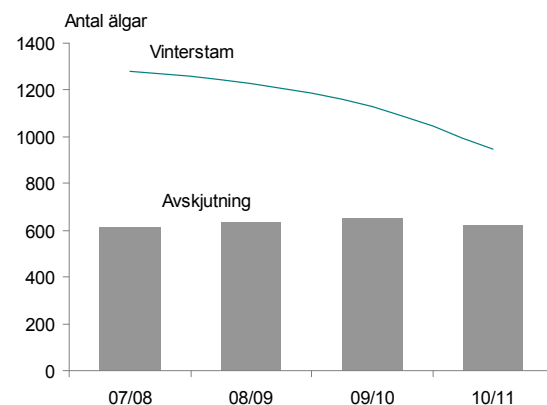
- Antalet mandagar, respektive mantimmar, har varierat mellan år och sjunkit något sett över hela perioden. Det är viktigt att hålla uppe älgobsrapporteringen!
- Antalet observerade älgar per mandag (eller mantimme) har sjunkit, sett över hela perioden (figur 3).

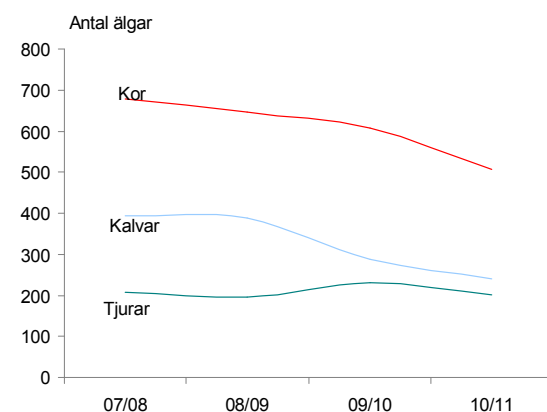
Figur 3

Stammens utveckling

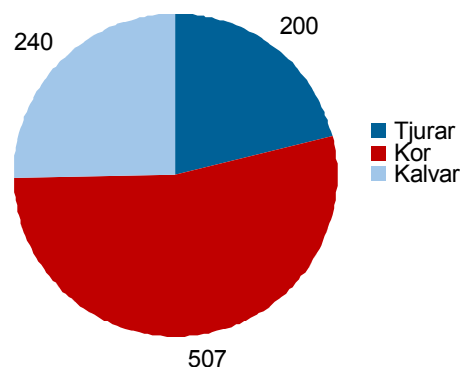
- Antalet älgar i Hällesjö har gradvis minskat under perioden (figur 4). Den framräknade tätheten vintern 2011 blir ca 10 älgar/1000 ha. Om det senaste årets avskjutning bibehålls bör antalet älgar i stammen minska ytterligare.
- Andelen kor i vinterstammen tenderar att minska (figur 5). Detta är också den viktigaste orsaken till att stammen viker. Genom att det fortfarande finns gott om kor hålls emellertid tillväxten uppe. Fortsätter samma uttag som föregående år kommer dock nedgången i stammen att accelerera.
- Den skattade fördelningen av djurslag i vinterstammen år 2010/2011 är: 21% tjurar, 54 % kor samt 25 % kalvar (figur 5 och 6).
- Det finns mer än dubbelt så många kor som tjurar i vinterstammen trots övervikten av kor i avskjutningen. Fortsätter den nuvarande avskjutningen kommer den ojämna könskvoten att jämnas ut något. Den kommer dock att vara ojämn så länge stammen är i kraftig nedgång.
- Vill man t ex höja tjurandelen (eller antalet?) måste jakttrycket på tjurar minska. Det krävs dock en noggrann planering av tilldelningen av tjurar för att hålla uppe tjurandelen.
- Älgstammens utvecklingen styrs främst genom jakten på kor. Det är därför viktigt att bestämma mål för hur stammen skall vara sammansatt och noga planera hur avskjutningen skall se ut för tjurar, kor och kalvar.

Figur 4

Figur 5

Figur 6

Produktion

Svensk Naturförvaltning AB
Sommarrovägen 10,
SE-711 98 Ramsberg, Tel. 0581-66 09 70
Göteborg: Rullagergatan 9,
SE-415 26 Göteborg, Tel. 031-22 30 45
info@naturforvaltning.se, www.naturforvaltning.se